

מכת המאזורים והצופים והקטנים

על עכברים ועכברים

אחת המכות הגדולות ביותר שסובל מהם הישוב המאורגן, היא מכת המחזוריים. פעם זה מחזור ד' של גמנסיה הרצליה, שלמרות תרומתו הגדולה לדקדוק העברי גרם נזקים בל יושערו למדיניות, פעם זה מחזור בווגרים מבן שמון שסיבות בסחוגיות אי אפשר לפרט את מעלליו ופעם זה מחזור של כדורי ותיכון חדש, שמאז שפלט, אי אפשר יותר להוציא אותו מקליפורניה. השנה עומדים אנו לפני שואה חדשה, ששוב פעם נגרמת עלידי מחזור, וזהו המחזור הגדול של עכברי השדה.

בניגוד למחזוריים של הרצליה, התוקפים את המדינה בגלים, שנה ב' שנה, מסתפקים עכברי השדה בשני מיני מחזוריים בכל תקופת זמן של עשר שנים. המחזור האחד הוא המחזור ה' קטן והמחזור השני הוא המחזור הגדול. אם נחיל חיל למנות את ימי התישבות היהודית מעלת הבלווים, הרי שזכינו עד עכשיו לשני מוגה מחזוריים גדולים וכמספר הזה מחזוריים קטנים וגם בתקופות נופש יחסי של ארבע שנים בין מחזור אחד לשני.

בימים אלה, עומדים אנו בתחילתו של המחזור השמיני, שבגוריו מורכבים משלושה מיני עיקרים: מריון מצוי, עכבר מצוי ונבי רן השדה. משמו של זה האחרון, אפשר אולי להסיק את המסקנה ש' הוא לא כל כך מצוי, אבל זה לא היה נכון, מפני שגם הוא מצוי ו' השאלה היא רק באילו כמיות.

לא קל לענות על שא' לה כזאת, מפני שהת' רבותם של עכברי ה' שדה לא תלויה כלל ב' מספר המיטות שמעמי'

דים לרשותם בבתי החולים של הדסה. עכבר השדה הרגיל מוליד בביתו, שהוא בסך הכל חור רטוב מרופד בקש הנמצא בתוך מחילת עפר שעומקה בין 20 ל-80 סנטימטר מתחת לפני האדמה, וקוטרה בין 10 ל-12; שם ממליטה הנקבה חלדות קטנים, עורמים, ובינם 14 במספר, ובינם שהיא ממליטה, היא כרגיל מתעברת שוב וכעבור 20 יום חוזרת וממליטה. אין פלא איפוא, שנקבת עכבר השדה מצבת מהר מאוד את הפיגורה שלה, אבל לא זהו בדיוק הדבר שמרגיז כל כך את החקלאים. מה ש' מרגיז אותם באמת, זאת הופעת המחזוריים. זה עדיין לא כל כך גורא אם זוג אחד של עכברים יכול ללכות ולאגור שלשה ק"ג גרעינים, כל זמן שזוג כזה הוא שליט יחיד על שטח של שנים-שלושה דונמים ואין לו הרבה יורשי עזר, כמו שה קורה בשנת נופש. הצרה מתחילה, כאשר מספר משפחות העכברים בכל דונם מתרבה ועל זה החקלאים מתחילים להת' רגז ואז הם קוראים לעכברים הקטנים בכל מיני שמות-נגא, כמו: מזיקים ו' מחבלים, ורצים לחסל למשרד החקלאות, שיתן עצות איך למסל אותם חיסול פיו, תוך התעלמות מוחלטת מהעובדה שגם ישראל היתה בין המדינות שחתמו בא"מ על אמנת הגנוסטיי.

אני מצטער אם משתמע מתוך דברי שאני מגן על עכברים. אני רק בא בטע' נות על שלא מנהלים מלחמות כאלה ב'

יושר. אי אפשר לחלוק על העובדה ש' חורים של עכברים לדונם מהחיים איום ישיר על בטחוננו, אבל במקום למסור את המלחמה לידי המחלקה להדברת עכברים, מוסרים את ניהול המאבק בידי האגף להגנת הצומח ואם זה לא נקרא צביעות, אז אני כבר לא יודע מה כן.

צביעות או לא צביעות, אבל הסכנה באמת גדולה, מפני שאם לא עושים שום דבר כאשר מספר החורים הוא 50 לדונם, הם מיד מתחילים להתרבות עוד יותר, עד אשר מגיעים למספר האסטרונומי של 800 חורים לאותו שטח של קרקע וזה אומר שמכל היבול כבר לא יוצר שום דבר

כמה עכברים גרים שם, כיוון שכל שנים-שלושה חורים משמשים קן אחד. אם מספר החורים מגיע ל-0.1 לדונם, אז לא כדאי לעשות רעש כיוון שגם לעכברים יש זכות קיום, אבל כאשר המספר מגיע ל-50, מכריזים על מצב רציני ואם זה מגיע עד 100, מכריזים מיד על מצב חירום.

כאן ביקשתי לדעת מהי אוכלוסיית ה' עכברים הכללית של מדינת ישראל. על זה התחיל נפתלי להתחמק ואמר שזה לא קבוע ויכול להשתנות. מוכן הייתי לקבל מספרי מקסימום ומינימום, אבל הרמטכ"ל של המלחמה בעכברים לא רצה להתחייב

דף מתוך הארכיון המשפחתי: תמונת המחזור השישי (הקטן) של שנת 1935/36

לשום דבר. הוא אמנם הודה בפני, שאי שם באחת המגרות קיימת סטטיסטיקה כזאת אבל בתור איש מדע ופקיד ממלתי איננו יכול למסור סוד כזה לעתונאים. לא הייתה לו כל התנגדות למסור לי את מספר הדונמים בשטח מדינת ישראל ואת מספר העכברים המשוער שבכל דונם אבל את פעולת הכפל לא היה מוכן לעשות בעצמו ולא היתה לי ברירה אלא לחזור שוב למצב החירום כאשר מספר החורים מגיע עד 100 לדונם וממשיך לעלות בסוף גיאומטרי.

אבל לא מחכים עד שהמצב הוא כל כך גרוע. כבר עם אותה הסכנה הרא' שנים, יוצאים ופועלות הדבריה. גם כאן הוכנסו בשנים האחרונות חידושים, כיוון שכל השיטות הישנות הכזיבו. תחילה עשו נסיונות להדביר את העכברים בעזרת חתולים, אבל השיטה לא הוכיחה את עצמה. החתולים היום, זה לא החתולים שהיו פעם. היום החתול מתפש קריירה וציד עכברים זה למטה מכבודו. אחר כך ניסו להוציא את העכברים בעזרת גנינה על חיל וגם זה לא הלך, מפני שהעכב' רים היום אוהבים יותר גנינה על כינור. אז הלכו והמציאו להם כינור, אבל הכינור הזה, הוא לא בדיוק אותו הכינור שאתם מכירים מהתומרות הפילהרמונית. הכינור נגד העכברים, הוא מכשרי הדומה לחמת חלילים סקוטית, אבל במקום צלילים, הוא מפזר גרעיני חיטה, טבולים בגפרת תליום,

וכאשר העכבר אוכל גרעין כזה, הוא מת. חוץ מן ההדברה בגרעיני חיטה מור' עלים הגעשית נוסף על השיטה המוטיקלית, גם בעזרת פיזור באיורונים, ערכו נסיונות להדברה ביאלוגית, ז"א להפיץ בין העכ' ברים את מגיפת הטיפוס. עוד בזמן ה' מנדט, בעת עלייתו של המחזור התמישי הגדול בשנים 40/39, פיזרו בשדות את הטלמונזה, הגורמת למחלת הטיפוס בין הנברנים, אבל הסוף היה שנדבקו ממנו דוקא הבני-אדם.

נוסף על השיטות ההמוניות להדברת עכברים, יש עוד כמה שיטות פרטיות, כמו השיטה הישנה שמכים על הראש ב' פטיש והשיטה היוצאת מהכלל שפעם הצליחו להרוג בה עכבר בעין חרוז. לפי השיטה הזו, הכינו דייסה של סולת עם קקאו וסוכר והניחו אותה בתוך צלחת ב' אמצע החדר. כאשר בא עכבר קטן לאכול את הדיסה, קפץ אחד ה' חברים שהסתתר מאחור' רי הוילון וצעק בו! העכבר נבהל, וברח אל מתחת לארון ואז לקחו משור וניסרו את אר' בעת הרגלים של הארון שפלו על העכבר ומעך אותו. השיטה הזו ה' תה טובה מאוד בשעתה וכו' אמרו, אפילו הצלי' חו להרוג בה עכבר אחד. הצרה היתה שכ' אשר חזרו על הנסיון הזה, שלט כבר הצנע בארץ וכאשר הניחו את הצלחת עם הדיסה סוכר' קקאו על הרצפה, אכל אותה החבר שהיה צריך לעשות בו! והארון, ב' סופו של דבר נפל עליו.

מאז אותו מקרה אומ' לל שהביא בסופו של דבר לפילוג עין-חרוד ואחר כך לפילוג ה' תנועה הקיבוצית כולה, אין האגף להגנת ה' צומח סומך יותר על שיטות פרטיזניות לחי' סול עכברים בוד' דים. מה שמעניין אותו זו השמדה המונית וב' ענין זה יש אולי סכויים להפיק קצת תועלת מהמדיניות החדשה של הממשלה לכונן יחסים תרבותיים עם גרמניה.

אין שלא יהיה, זה נעים מאוד לדעת שיש מי שעומד על המשמר לבל נהיה טרף לעכברים ואני גם תקוה שיעצילו להסיר מעלינו את הסכנה הנוראה הזאת. במקרה שלא, שזימינו לכאן כמה סינים ויתנו להם רשיונות לפתוח מסעדות ואז אני מבטיח לכם שלא תראו אפילו עכבר אחד באופני.

שיחת השבוע

שנים שישבו באוטובוס מס' 5 לבנו בעיות בווערות ואקטואליות. אחרי שאחד הביע את חרדתו למצב הלירה הישראלית, ענה לו חברו: "אני באמת לא מבין אותך. הרי הלירה שלנו ממילא לא שחה שום דבר או מה זה כבר איכפת לך אם היא תעלה או תרד?"

כה אמר טוסבראהינדי

אם רצונך בשלום, היכון לשלום.